

2011. február 24. csütörtök
Apostolok Cselekedetei 19,8–22

Szabó Csaba

Pál tanítása és csodatételei Efezusban

^{19,8}Azután eljárt a zsinagógába, ahol három hónapon át bátran szólt, vitázott, és igyekezett meggyőzni őket az Isten országának dolgairól. ^{19,9}Amikor pedig egyesek ellenálltak és nem hittek, sőt gyalázták az Úr útját az egész nép előtt, otthagyta őket, a tanítványokat is távol tartotta tőlük, és mindennap egy Tirannosz nevű ember iskolájában tanított ^{19,10}Ez két éven át tartott, úgyhogy mindazok, akik Ázsiában laktak, meghallották az Úr igéjét, mind a zsidók, mind a görögök. ^{19,11}Isten pedig nem mindennapi csodákat tett Pál keze által; ^{19,12}úgyhogy még a testen levő kendőket vagy kötényeket is elvitték a betegekhez, és a betegségek eltávoztak tőlük, a gonosz lelkek pedig kimentek belőlük. ^{19,13}Erre a vándorló zsidó ördögűzők közül is megkísérelték néhányan, hogy a gonosz lelkektől megszállottak felett ki mondják az Úr Jézus nevét. Így szóltak: "Kényszerítünk titeket arra a Jézusra, akit Pál hirdet!" ^{19,14}Egy Szkéva nevű zsidó főpap hét fia is ezt tette. ^{19,15}A gonosz lélek azonban visszafelelt, és azt mondta nekik: "Jézust ismerem, Párról is tudok, de ti kik vagytok?" ^{19,16}Az az ember pedig, akiben a gonosz lélek volt, rájuk ugrott, legyűrte őket, és föléjük kerekedett, úgyhogy meztelenül és sebesülten futottak ki abból a házból. ^{19,17}Tudomására jutott ez minden Efezusban lakó zsidónak és görögnek, úgyhogy félelem szállta meg mindnyájukat, és magasztalták az Úr Jézus nevét. ^{19,18}A hívők közül is sokan eljöttek, megvallották és elbeszélték ilyenféle mesterkedéseiket. ^{19,19}Azok közül sokan, akik a varázslást űzték, összehordták könyveiket, és mindenki szeme láttára elégették. Mikor kiszámították a könyvek értékét, ötvenezer ezüstpénzre becsülték. ^{19,20}Így az Úr ereje által az ige hatalmasan terjedt és megerősödött. ^{19,21}Amikor mindez megtörtént, Pál elhatározta a Lélek által, hogy Macedóniát és Akháját bejárva, Jeruzsálembe megy. Így szólt: "Miótán ott már voltam, Rómát is meg kell látnom." ^{19,22}Elküldött Macedóniába kettőt azok közül, akik neki szolgáltak, Timóteust és Erasztoszt; ő pedig egy ideig Ázsiában maradt.

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

Az itt leírt történések az 52–55. évekre tehetőek. Az ApCsel nem tér ki azokra az eseményekre, amelyeket erről az időszakról Pál leveleiből tudhatunk meg, ez nyilvánvalóan írói szándékából fakad. Célja a páli misszió lefolyásának és eredményeinek nagyszabású totálképét megrajzolni.

8–12. vers

Ennek megfelelően utolsó alkalommal foglalja össze a szoros értelemben vett páli misszió sémáját: az apostol a zsinagógában kezdi hirdetni az „Isten országának dolgait” vagyis a Jézus Krisztus evangéliumát (vö. 8,12; 20,25; stb), majd amikor a zsidók (ez a kifejezés Lk-nál mindig a vallási hovatartozást jelöli, szemben a zsidó- és pogánykeresztyénekkal), szembefordulnak vele, otthagyja őket, és pogány terepen folytatja tevékenységét. A gyülekezetnek kétfrontos küzdelmet kell folytatnia, hiszen a zsidóktól elkülönülés mellett élesen el kell határolódnia a szinkretista környezettől is; nem lehet csupán egy újabb színfolt e zavaros vallási összevisszaságban. Ugyanakkor a misszió nem csak a városon belüli gyülekezetépítést jelenti, hanem a jézusi parancsnak megfelelően célja eljuttatni az evangéliumot a „egészen a föld végső határáig” (ApCsel 1,8). A 10.v. alapján bizonyosak lehetünk felőle, hogy Pál és munkatársai rendszeres missziót folytattak Efezus vonzáskörzetében.

Tirannosz vagy a szóban forgó előadóterem tulajdonosa lehetett, vagy az ott rendszeresen tanító rétor. A zsinagógával ellentétben, ahol csak szombaton volt erre lehetőség, Pál itt mindennap felléphetett, és pedig, mint a nyugati szöveg közli, a déli szünetben, a mi időszámításunk szerint 11 és 16 óra között.

11–20. vers

A prédikáció és a segítő cselekvés elválaszthatatlan. Az igehirdetést a diakónia hitelesíti. A szeretetszolgálatot itt Pál gyógyító tevékenysége jeleníti meg, de tudjuk, hogy az Apostol ezt más tekintetben is gyakorolta, erre a legfontosabb példa a jeruzsálemi gyülekezet megsegítésére szervezett gyűjtés.

Az itt gyakorolt gyógyítás esetében a legfontosabb szempont, hogy a gyógyító maga Isten, illetve Krisztus. Akik nincsenek vele bensőséges kapcsolatban, csak visszaélnék nevével, és varázslást űznek, azokra kudarc vár, ezt a Szkéva „főpap” fiainak groteszk, nevetségbe fulladó példája illusztrálja. Változatos a 12. versben leírtak megítélése. Lukács nem értékeli, csak tárgyilagos leírást ad Pál kendőinek és kötényeinek gyógyító erejéről. Kálvin szerint „hogyan Isten Pál kendőjével is gyógyította a betegeket, annak az volt a célja, hogy még azok is, akik sohasem látták azt az embert, távollétében alázattal fogadják el tanítását”.¹ És egy újabb kori vélemény: „Ez bizony fehér mágia... ezeket a fejleményeket Pál nem akarhatta, de megestek.”² Saját véleményünk: a pogány gyakorlat keresztyén köntösben még egy darabig tovább élt, a lendület csak fokozatosan tört meg. De megtört, és erről szól a varázskönyvek elégetése. (18k.v. – ez nem könyvégetés! Ezeket a tekerceket nem olvasásra szánták, hanem mágikus rekvizitumként használták.)

21–22. vers

Ezeket a verseket a magyarázók egy része már az ApCsel utolsó nagy egységének prologusaként sorolja be. Nem érdemes vitatni, hogy melyik felosztás a helyes – Nestle ezt a beosztást, az ÚF az itt követett megoldást javasolja. A lényeg éppen az, hogy a keresztyén életben – az egyházában és az egyénében is, minden befejezés, – még a legvégsőnek tűnő is, egyúttal valami újnak a kezdete. Sőt, ahhoz, hogy valami új és jobb kezdődjék, a régiek le is kell zárulnia. Pálnak Isten akaratából Rómát is „meg kell (hangsúlyos a *dei!*) látania. Emberileg nehéz út vár az Apostolra, ez az út azonban Isten felé, a színről-színre látás felé vezet!

---

¹ KÁLVIN JÁNOS: *Az Apostolok Cselekedetei magyarázata*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2010, II. 164.

² SZABÓ ANDOR: *Lábam előtt mécses a te igéd*, Budapest, Kálvin Kiadó, 1995, III. 577.

„Így terjedt az Úr igéje hatalmasan, és megerősödött” (ApCsel 19,20)

Mindig felemelő érzések töltenek el bennünket, ha az első keresztyénekre, az ősgyülekezet, az ősegyház életére gondolunk. A mai kor egyházának különösen Európában, így hazánkban is nyilvánvaló gondjait látva és átélve, elsősorban az ő példájukat (és mellette más földrészek korunkban virágzó keresztyén egyházainak példáját is!), figyelve keressük a választ: Isten kegyelmes munkáján túl melyek azok az emberi tényezők, amelyek

ellevenné, gyarapodóvá teszik, tehetik a keresztyénség – egyházak, gyülekezetek és egyének életét.

1. Igénk nagyszabású összefoglalása annak az akkori világ nagy részére, egy bizonyos irányban a föld végső határáig terjedő misszióknak, amelyet Pál apostol nevéhez, az ő három nagy missziói útjához köthetünk. Ebben az összefoglalásban az a legszembetűnőbb, hogy benne egyforma hangsúlyt kap az igehirdetés-igehallgatás, és az ennek nyomán kialakuló keresztyén életforma, amelynek leghangsúlyosabb összetevője: hogy aki Istent szereti, aki Krisztushoz odatalált, annak szeretnie kell felebarátját is. Az egyház életének nem járulékos, hanem lényegi jellegzetessége a szeretetszolgálat, közkeletű görög szóval a diakónia gyakorlása. Ez a szolgálat gyógyító szolgálat – ez igénkben egyértelműen érvényesül, s ha most saját egyházunk diakóniájára gondolunk, s érte vállaljuk a ránk is háruló felelősséget, azt látjuk, hogy ez gyermekotthonokban, idősek otthonaiban is nagyon sokszor fizikai értelemben is egészségmegőrző-gyógyító tevékenység, de a szeretet gyakorlása egyébként is mindig, minden szinten és minden relációban tágabb értelemben is minősíthető élet-gyógyító tevékenységnek.

2. Mindemellett szembe kell nézni egy dilemmával. A jézusi norma nem egyszerűen a „felebarát” iránti szeretet, mert ha csak ennyi lenne, akkor lehetne játszadozni a „felebarát” fogalmával, és megvonni a szeretet elkötelezettségének határvonalát. Csakhogy Jézus azt mondta: „szeressétek ellenségeiteket...” (Mt 5,44). Éppen mostani igénkből válik azonban világossá, hogy a keresztyén gyülekezetnek élesen el kell határolódnia azoktól, akik nem fogadják el a Krisztus evangéliumát. Pál, mondhatni, látványosan távozik a zsinagógából, ahol az Úr nevét gyalázták. És meg kell szakítani a kapcsolatot azokkal, akik pogány módon, varázslásra akarják használni Krisztus nevét, a vele vállalt közösség nélkül. A szakításnak egészen odáig el kell mennie, hogy nem csak elzárják, félreteszik, hanem elégetik a varázskönyveket, pedig ez nagy áldozat lehetett, hiszen ötvenezer ezüstpénzre rúgott az értékük. Egy „ezüstpénz” egy napszamos egy napi bére volt! Azt üzeni az igének ez a leírása, hogy a szeretet nem azonos a behódolással, vagy a mindenben átsikló elnézéssel, a szeretetnek okos szeretetnek kell lennie, s a legtöbb, amit a szeretet tehet, hogy hirdeti az evangéliumot a nyomorult, és téveszmék által félvezetett embereknek. Amíg pedig ez nem talál elfogadásra, addig tartja magát a bölcs szabályhoz: a jó szomszédság feltétele a jó kerítés.

3. Lezárul az ősegyház, és benne Pál apostol életének egy nagyon fontos szakasza. Véget ért három nagyszabású missziói útja, élete új fordulatot vesz, Isten hosszú és nagy megpróbáltatásokkal is terhes úton Róma felé indítja. Szinte azt mondhatnók: beköszönt Pál életének alkonya. Ha azonban ezt így neki mondta volna valaki, bizonyára hevesen tiltakozik ellene. Az ő számára minden földi nap alkalom, hogy hirdesse bármilyen körülmények között is a Krisztus evangéliumát. „Alkalmatlan” idő számára nem létezik. S hogy mit gondol a testi halálról, azt tudjuk Fil 1,21-ben elhangzó önvallomásából: „Mert nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség!” Az egyház és a keresztyén ember életében soha nincs „véglegesen vége” semminek, minden lezáródás, még az emberileg legvégső is együttal újakezdés.